

Vaalijalan kuntayhtymä

Lausunto Vaalijalan kuntayhtymän kehysuunnitelmaan vuosille 2022 - 2024

Vaalijalan kuntayhtymä on pyytänyt jäsenkuntien ja tärkeiden yhteistyökumppaneiden lausunnot kehysuunnitelmastaan vuosille 2022-2024. Lausunto tulee antaa 6.9.2021 mennessä.

Vaalijalan yhtymäkokous on hyväksynyt kehysuunnitelman 16.6.2021. Lausuntopyyntöä pyydetään vastaamaan seuraaviin kysymyksiin.

1. Millaisia valtakunnallisia sosiaali- ja terveystalvveluja Keski- ja Itä-Suomen yhteistyöalueella (nykyinen KYS -erva) voitaisiin tulevaisuudessa tuottaa?

Vaalijalan rooli erityispalvelujen kehittäjänä ja tuottajana on ollut merkittävä niin erityishuoltoapiiriin kuuluville kunnille kuin palvelujen ostajille piirin ulkopuolellakin. Tämän vuoksi Vaalijan nykyisen palvelukokonaisuuden säilyttäminen Etelä-Savon hyvinvointialueella ja palvelujen myyminen sopimusteitse muille hyvinvointialueille jatkossakin on perusteltua.

2. Millä tavalla vahvistetaan kuntien peruspalvelujen ja Vaalijalan erityispalvelujen välistä yhteistyötä ja lisätään ennaltaehkäisevien palvelujen käyttöä?

Kunnat vastaavat vammaisten perusopetuksen palvelujen järjestämisestä myös sote-uudistuksen toteutuessa ja hyvinvointialueet sosiaali- ja terveystalvveluista omien linjaustensa mukaisesti. Vaalijalan palvelujen käyttö riippuu siitä, missä määrin hyvinvointialueiden omat palvelut riittävät vastaamaan kysyntään ja minkä verran tarvitaan Vaalijalan erityispalveluja täydentämään näitä palveluja.

3. Vaalijalan Sateenkaaren kouluun on oppilasjono, joka ylittää koulun kapasiteetin. Mitä Vaalijala voisi tehdä kuntien koulujen tukemiseksi, jotta opetus siellä onnistuisi?

Perusopetuksen järjestäminen on kuntien vastuulla. Sosterin jäsenkunnat (Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava) ottavat lausunnoissaan tähän kysymykseen kantaa.

Vaalijalan kolme päätavoitetta sote -uudistuksessa ovat:

1. Vaalijalan palvelutoiminta pysyy yhtenä kokonaisuutena. Kokonaisuuteen kuuluvat kaikki kuntoutuspalvelut ja avohuollon palvelut kaikissa maakunnissa eli Etelä- ja Pohjois-Savossa ja Keski-Suomessa. Vaalijala on valtakunnallinen julkinen palvelujen tuottaja, jonka palveluista suurin osa kohdistuu Keski- ja Itä-Suomen yhteistyöalueille.
2. Vaalijala on toimintakykyinen ja kehittyvä erityispalvelujen tuottaja, jonka organisaatiomuoto on hyvinvointiyhtymä.
3. Sateenkaaren koulun ylläpito jatkuu osana Vaalijalan toimintaa.

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän näkemyksen mukaan Vaalijalan toiminta vammaisten ja kehitysvammaisten erityispalvelujen tuottajana on tarkoituksenmukaista turvata myös uusien maakunnallisten hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa vuoden 2023 alusta. Etelä-Savon hyvinvointialueen palvelujen tarve ja käyttö eivät riitä takaamaan Vaalijalan toimintaa. Vaalijala on useiden vuosien ajan lisännyt palveluittensa ulkokuntamyyntiä Itä- ja Keski-Suomessa sekä laajemminkin valtakunnassa. Myös jatkossa markkina-alue tulee olla riittävän laaja, jotta erityispalvelujen tuottaminen ja kehittäminen olisi taloudellisesti mahdollista. Myös osaavan henkilöstön säilyttäminen Etelä-Savon hyvinvointialueella on tärkeää.

Vaalijalan talous vuosina 2022-2024

Vaalijalan käyttömenot ovat suunnitelmakauden alussa noin 75 M€. Käyttömenoja lisäävät kasvavat avohuollon kustannukset. Henkilöstömenojen osuus on noin 80 %. Ulkokuntien osuus on noin 24 M€. Vuoden 2022 talousarviossa on varauduttu 1,5 %:n palkankorotuksiin. Vuosi- investoinnit ovat noin 5 M€. Jäsenkunnilta ei kanneta erikseen maksuosuuksia investointeihin. Suunnitelmakauden alussa Vaalijalassa on 930 virkaa ja työsudetta. Lisäksi sijaisia ja määräaikaisia työntekijöitä on 350. Henkilöstön määrä pysyy suunnitelmakaudella ennallaan.

Nenonpellon osaamis- ja tukikeskus

Vuoden 2020 lopussa Nenonpellossa oli 135 asiakaspaikkaa ja muualla Pieksämäellä 35 paikkaa. Nenonpellon yksiköt eivät tuota laitosasumista vaan määräaikaista kuntoutusta sekä tahdosta riippumatonta hoitoa ja kuntoutusta. Uusi kriisiyksikkö valmistuu vuonna 2022. Suunnitelmakaudella kuntoutuspaikkojen määrän arvioidaan vähenevän 20 paikalla. Kuntoutuspalvelujen myynnistä suunnitelmakauden lopulla suuntautuu jäsenkuntien ulkopuolelle 70 %. Tällä hetkellä määrä on 50 %.

Vaalijalan avohuollon palvelut

Vaalijala tuottaa avopalvelutoimintaa 14 kunnassa. Savonet monipalvelukeskukset, päivätoiminta- ja asumisyksiköt toimivat yhteistyössä sijaintikuntien kanssa. Suunnitelmakauden lopussa asumispalvelujen ja perhehoitopaikkojen kokonaismäärä on 500 ja laskettaessa mukaan poliklinikoiden sekä päivä- ja työtoiminnan palvelut on avohuollon asiakkaiden kokonaismäärä noin 1500.

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän erityishuollon palvelut

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä vastaa Enonkosken kunnan ja Savonlinnan kaupungin kehitysvammaisten erityishuollon palveluista. Lisäksi vuoden 2020 alusta Rantasalmen kunnan ja 1.6.2020 alkaen Sulkavan kunnan sosiaalipalvelujen viranomaistehtävät ovat kuuluneet sairaanhoitopiirille.

Itä-Savon sairaanhoitopiiri tuottaa omana toimintanaan kehitysvammahuollon sosiaalityöntöön palveluita, perhehoitoa ja ylläpitää 16 -paikkaista kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen yksikköä. Rajoittamistoimenpiteitä varten tarvittava asiantuntijaryhmä toimii sairaanhoitopiirin omana toimintana. Suurin osa asumispalveluista sekä päivä- ja työtoimintapalveluista hankitaan ostopalveluina.. Vaalijalan yksiköistä sairaanhoitopiirin alueella toimivat Pääskylahden asumispalveluyksikkö (aikaisemmin Laavunrinne) ja Harjun palvelutalo Punkaharjulla. Kuntoutusjaksot ja tahdosta riippumaton hoito järjestetään Vaalijalan Nenonpellon yksikössä asiakkaiden tarpeen mukaan.

Vuodelle 2022 ei ole suunnitelmissa muutoksia kehitysvammaisten erityishuollon palveluihin. Vireillä oleva vammaisten ja kehitysvammaisten sekä mielenterveyskuntoutujien asumispalvelujen kilpailutus saatetaan loppuun vuoden 2022 aikana. Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä osallistuu aktiivisesti Etelä-Savon hyvinvointialueen valmisteluun, jonka yhteydessä linjataan myös Vaalijalan kuntayhtymän jatkotoiminta osana hyvinvointialuetta.

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

*Jorma Hongisto
sosiaalipalvelujen tulosaluejohtaja*